

Професор УжНУ отримав заслужену нагороду

28 листопада 2006 року завідувач кафедри історії України УжНУ професор Дмитро Дмитрович Данилюк був удостоєний високої державної нагороди – ордена «За заслуги» III ступеня. А дійшов він до цього визнання тривалим шляхом наполегливої праці на освітянській та науковій ниві – від учителя у с. Кам'янка Миколаївської області, завуча і директора школи на рідній Тячівщині до завідуючого підготовчим відділенням УжДУ, професора, завідувача кафедри історії України історичного факультету УжНУ.

Нагородою відзначено його продуктивну роботу над розв'язанням важливої наукової проблеми – повернення українському народові імен закарпатських учених XVIII–XIX ст., які жили і творили як на батьківщині, так і в Росії, Австрії, Болгарії, Італії, але були маловідомими в Україні. Професор Д. Данилюк виявив і вивів на всеукраїнський рівень їх наукову спадщину, яка була схована в архівах, або опублікована у рідкісних виданнях XIX ст. в Києві, Москві, Санкт-Петербурзі, Львові. У започаткованій ним у видавництві В. Падяка символічній серії «Обличчям до спадщини» побачили світ рідкісні праці Ю. Венеліна, І. Орлая, О. Духновича, В. Гаджеги та інших видатних земляків, що дало змогу зберегти їх для прийдешніх поколінь і показати внесок закарпатських учених XVIII–XIX ст. у розвиток європейської славістичної науки, культури українського народу. Неоціненну послугу він зробив сучасним дослідникам, перевидавши працю М. Лелекача і І. Гарайди «Загальна бібліографія Подкарпаття», яка служить своєрідним ключем в науку для початкуючого науковця. Це тим більш важливо, що інтерес до спадщини закарпатських учених і культурно-освітніх діячів в останні роки особливо зріс у дослідників Угорщини, зокрема Іштвана Удварі, який видав ряд факсимільних видань писемних пам'яток XVIII–XIX ст.

Дмитро Данилюк – співавтор «Нарисів історії Закарпаття» у 3-х томах, разом з колективом кафедри класичної та румунської філології активно працює над виходом у світ шеститомної «Історії карпатських русинів» М. Лучкая, споряджаючи її вступними статтями

та покажчиками історичних осіб і назв. Його працям відведено значне місце у історіографічних виданнях Інституту історії України НАН України, у збірниках матеріалів міжнародних наукових конференцій, четвертого міжнародного конгресу українців. Історик Д. Данилюк є автором дев'яти окремих наукових видань. Як фахівця з історіографії XIX ст. його було призначено науковим консультантом студента Флорентійського (Італія) університету Андреа де Тірро, а на прохання колишнього посла України в Румунії О. Чалого він надавав допомогу румунській ученій М. Ласло-Куцюк у дослідженні джерельної бази праці М. Лучкая.

Плідним є його наукові контакти із фахівцями Словаччини, які добре знають його здобутки. Відома вчена, почесний доктор УжНУ Олена Рудловчак його монографію «Історична наука на Закарпатті» назвала «біблією карпатознавства». Разом з професором І. Мандриком та доцентом І. Ліхтеєм він представляв істориків університету на науковій конференції у Пряшеві (2003 р.), присвяченій ювілею почесного доктора УжНУ М. Данилака. Ще в 1993 р. він і літературознавець Ю. Бача представили читачам книгу «Невідомий Олександр Духнович» з аналізом епістолярної спадщини будителя. Доробок ученого належно оцінив доктор А. Ковач («Нове життя». – 2001. – С. 45-46). Про нього позитивно відгукнувся й італійський дослідник духовності закарпатців Кальві Лука. Це завдяки Д. Данилюку Закарпаття представлено читачеві і на міжнародному рівні у книгах: «Закарпаття. Хто є Хто : міжнародне довідково-біографічне видання» (Вип. перший. – К., 2004. – С. 8-11; Вип. другий. – К., 2005. – С. 16, 17).

Імена закарпатських учених, культурно-освітніх діячів тепер вписані як у шкільні, так і в академічні підручники з історії та педагогіки («Історія України» під ред. В. Смолія. – К., 1997) та педагогіки України (О. Любар, М. Стельмахович, Д. Федоренко. – К., 1999). Його праці включені до сучасних досліджень з історії української історіографії (В. Кравченко. «Нариси з української історіографії епохи національного відродження». – Харків, 1996; С. Копилов. «Проблеми історії слов'янських народів в історичній думці України». – Кам'янець-Подільський, 2005). Професор Київського національного університету Я. Калакура («Українська історіографія». – К., 2004) підтримує

концепцію нашого дослідника в тому, що українська історіографія Закарпаття має давні традиції, завдяки якій закарпатці ніколи не відривалися духовно від Соборної України. Його науковий доробок належно оцінили професори М. Ковальський (Національний університет «Острозька академія»), С. Віднянський (Інститут історії України НАН України), він відзначений у бібліографічному довіднику «Українські історики ХХ ст.» (К., 2003). Історик переконливо доводить, що знання наукової спадщини закарпатських учених сприяє утвердженню сучасного процесу українського державотворення, оскільки вони, всупереч великодержавній ідеології чужоземних режимів, розглядали духовну історію свого народу як органічну частку загальноукраїнської історії і формували в нього українську національну свідомість, почуття етнічної спільності зі східними слов'янами, що сприяло здійсненню історичного акту возз'єднання Закарпаття з Україною в 1945 році.

Професор Дмитро Данилюк власні наукові здобутки радо поділяє з успіхами всього професорсько-викладацького колективу УжНУ, про що і зізнався при врученні йому високої державної нагороди. Знаючи його як умілого організатора й справжнього науковця, віримо, що в майбутньому його творчий потенціал ще неодноразово буде оцінюватися належним чином.

Микола ВЕГЕШ,

професор, ректор УжНУ

(Бюлетень прес-служби Ужгород нац. ун-ту, 2006 р., 27 грудня)